

BELEIDSKADER JONGERENWERK 2019-2022

SIGNALEREN, COACHEN EN VERBINDEN

in de wereld van jongeren

Leeswijzer

Dit document wordt aan u voorgelegd in het kader van een herijking van onze visie op jongerenwerk en het laten aansluiten hiervan op eerder vastgestelde kaders.

Pagina's 3 t/m 6 schetsen voor u de grote lijnen.

Vanaf pagina 8 kunt u meer verdieping vinden op de genoemde thema's.

De inhoudsopgave voor thema's waarover u meer kunt lezen, vindt u op pagina 7.

Beleidskader jeugd- en jongerenwerk 2019-2022

Steenbergen, april 2019

SAMENVATTING

Waarom een beleidskader jeugd- en jongerenwerk 2019-2022?

De basis van het huidige jongerenwerk in Steenbergen vindt z'n oorsprong in de 'Visie jeugd- en jongerenwerk gemeente Steenbergen' uit 2010. Deze visie sluit af met een hoofdstuk over de toekomst van het jeugd- en jongerenwerk (hierna kortweg: jongerenwerk). In het hoofdstuk staan een aantal knelpunten benoemd die de (door)ontwikkeling van kwalitatief goed jongerenwerk in de weg kunnen staan. Daarnaast wordt vooral het belang onderstreept van *"een eenduidig beeld.....over definities, taken, bevoegdheden en rollen van alle betrokkenen binnen het jongerenwerk in de gemeente Steenbergen"*.

In de periode 2010 tot nu heeft weliswaar eenmalig een herijking van de visie op jongerenwerk plaatsgevonden in 2014, maar ontbreekt vooralsnog een eenduidig beeld van de rolinvulling van jongerenwerkers in Steenbergen. In de dagelijkse praktijk ontstaat daardoor ruis op zowel verwachtingen, aansturing als uitvoering van het jongerenwerk in onze gemeente:

Zo zijn er diverse overlegtafels waar inbreng van het jongerenwerk wordt gevraagd. Afstemming tussen tafels is niet of nauwelijks geregeld en professionals weten onvoldoende van elkaar wie waar mee bezig is. Niet helder is wat er met de informatie van jongerenwerkers mag, kan of gebeurt. Jongerenwerkers blijven op deze manier (te) lang rondlopen met signalen, zorgen en/of risico's die jongeren betreffen. Op het moment dat er sprake is van risico's die (openbare) veiligheid betreffen kan daarmee ook de positie van de jongerenwerker én gemeente in het gedrang komen. Informatieaansluiting tussen jongerenwerk, (jeugd)zorg, gemeente, politie en justitie is dus van belang. Kortom: er is behoefte aan een kader dat hier meer handvatten aan geeft.

Steenbergen heeft op dit moment twee jongerenwerkers in dienst van de gemeentelijke organisatie. De kwaliteitsimpuls Welzijn, de komst van een derde werker in dienst van welzijnsorganisatie WijzijnTraverse en vragen uit de gemeenteraad over de actualiteit van de huidige visie, zijn allen aanleiding om het jongerenwerk in Steenbergen opnieuw tegen het licht te houden.

Wat is de hoofdlijn van dit beleidskader?

Het beleidskader jongerenwerk 2019-2022 haakt aan op een aantal kaders die eerder door de gemeenteraad zijn vastgesteld:

1. Plan van aanpak 'Kwaliteitsimpuls welzijnswerk Steenbergen' – februari 2018
2. 'Beleidskader zorg voor jeugd 2018-2021- koersvast, op weg naar verbinden'
3. Visie 'Zicht op Veiligheid – zorg voor jeugd West-Brabant west' – 2018
4. Raadsprogramma 2018-2022 'Gewoon Samen Doen'
5. 'Integraal Veiligheidsplan Markiezen 2019-2022'
6. Nota 'Steenbergen Vitaal'; 2018
7. Beleidsplan 'Sociaal Domein gemeenten Brabantse Wal' 2018-2021

Gemeenschappelijke noemer van deze kaders is onder meer dat ze uitgaan van het recht van jeugdigen om in een prettige, veilige omgeving op te groeien, om zich op een gezonde manier te kunnen ontwikkelen en om actief deel te kunnen nemen aan de maatschappij. Hierbij hoort een integrale kerngerichte aanpak, die dichtbij, zichtbaar en herkenbaar is voor alle jeugdigen van de gemeente Steenbergen. Deze visie staat ook centraal in dit beleidskader jongerenwerk. Het beleidskader wordt hiermee nadrukkelijk ingebed in reeds bestaand beleid.

Uitgangspunten jongerenwerk Steenbergen

Voor jongerenwerkers vormt de leefwereld – en dan vooral de vrijetijdsbesteding - van jeugd en jongeren het vertrekpunt van handelen. Jongerenwerk is geen scouting of buitenschoolse opvang. Het is een welzijnsvoorziening, betaald uit publieke middelen. Jongerenwerkers hebben daarmee een unieke publieke pedagogische functie. Ze stimuleren de persoonlijke én sociale ontwikkeling van jongeren, behartigen eventueel hun belangen en geven grenzen aan¹. Ze haken aan bij wat jongeren en hun omgeving zélf kunnen; niet alleen op dat wat niet lukt.

Voor het jongerenwerk betekent dit:

- Focus op talent
- Jongeren volgen in hun eigen omgeving
- Bijdragen aan veiligheid in de openbare ruimte
- Preventief werken en tijdig ingrijpen

Omdat jongerenwerkers zich letterlijk en figuurlijk in de leefwereld van jongeren begeven, kunnen ze vroegtijdig signalen oppikken van of over jongeren die gebaat zouden zijn met wat extra ondersteuning. Kijkend naar de hiervoor genoemde visies en kaders, vinden we dat de kracht van het jongerenwerk dan ook moet liggen in:

- het (gaan) versterken van die signaleringsfunctie;
- het (mede-)faciliteren van activiteiten die bijdragen aan de ontwikkeling van jongeren;
- het weten door te verwijzen en toe te leiden naar of vragen terug te nemen van ketenpartners indien nodig².

We geven het jongerenwerk in Steenbergen hiermee een signalerende, coachende en verbindende rol.

Jongerenwerk 2019-2021: meer samenhang en duidelijke rollen

Dit beleidskader jeugd- en jongerenwerk bouwt verder op de vier hierboven genoemde kaders en visies. Het kent daarmee raakvlakken met verschillende domeinen, zoals leefbaarheid, onderwijs, werk & inkomen, (jeugd)zorg en veiligheid. Om de komende jaren het jongerenwerk verder vorm te geven hebben we niet alleen inhoudelijk, maar ook randvoorwaardelijk een aantal stappen te maken. Dat doen we middels een uitvoeringsprogramma, dat volgt uit dit beleidskader.

Belangrijkste doelen van het beleidskader Jeugd- en Jongerenwerk zijn:

- Domeinoverstijgend verbinden – ieder op z'n eigen stoel
Jongerenwerkers hebben te maken met vragen van jongeren, maar ook met vraagstukken van hun omgeving, onderwijsinstellingen, jeugdzorg of zelfs van politie en justitie. Een jongerenvraagstuk staat zelden op zichzelf. Een jongerenwerker heeft oog voor deze samenhang, zoekt de samenwerking indien nodig op, maar blijft wel bij z'n eigen leest. Een goede koppeling tussen voorliggend veld, zorg- en veiligheidsdomein is hierbij noodzakelijk.

¹ NJI: jongerenwerk in beeld – voor partners in de wijk; 2019.

² Het zogenaamde 'op- en afschalen': zoveel ondersteuning inzetten als nodig, maar ook weer terug naar zo licht mogelijk.

Domeinoverstijgend verbinden betekent dan ook kiezen voor een aanpak waarbij we gebruik maken van integrale overlegtafels om vraagstukken te bespreken, waarbij deelnemers goed gefaciliteerd zijn met heldere afspraken rondom informatie uitwisseling. Door te zorgen dat professionals van betrokken domeinen in positie worden gebracht, goede afspraken te maken over samenwerking en op- en afschalen³, kunnen jongerenwerkers weer nadrukkelijker handelen vanuit een signalerende, coachende en verbindende rol.

We gebruiken de komende jaren om deze overlegtafels verder te formaliseren en te optimaliseren.

- Versterken van de rollen van jongerenwerkers

In de afgelopen 10 jaar lijkt de focus van het jongerenwerk in Steenbergen te zijn verschoven van 'bouwen en versterken in de wijk' naar 'voorkomen van zwaardere zorg'. Waren eerst talenten en/in de leefomgeving uitgangspunt, nu lijken vooral problemen (al dan niet van netwerkpartners) het startpunt voor inzet van de jongerenwerker te zijn geworden. De vraag is wat een passende rol is voor het jongerenwerk binnen de visies van gemeente Steenbergen. Het is belangrijk dat iedereen zijn rol goed kent en kan uitoefenen.

We gaan de komende jaren de afspraken en competenties verbeteren, die nodig zijn om de rol van jongerenwerker te versterken. We formuleren een handelingskader voor het jongerenwerk waarin we ook de preventieve en informatieve relaties met netwerkpartners op gebied van welzijn, zorg en veiligheid borgen.

- Duurzame ontmoetingsplekken realiseren

Een kerngerichte en vindplaatsgerichte aanpak vraagt ook een kritische blik naar ontmoetingsplekken van en voor jongeren. In de ontwikkeling van een visie op maatschappelijk vastgoed - verwacht eind 2019 - wordt het perspectief van (een ontmoetingsplek voor) jongeren ook meegenomen.

Het gebruik van de Jongerenbus als mobiel ontmoetingspunt voor jongeren draagt bij aan het kerngericht werken. We willen de bus herkenbaar en zichtbaar op gezette tijden in de kernen. Accommodatiegericht jongerenwerk (jeugdhonk) wordt meegenomen in de visie op maatschappelijk vastgoed en nu niet op voorhand verder ontwikkeld.

- Stimuleren van signaleren

Het zicht krijgen op jongeren en hun mogelijke kansen of vraagstukken, begint bij tijdig signaleren. Belangrijke voorwaarde om signalering breed in te kunnen zetten is vindplaatsgericht werken. Het vraagt een proactieve 'er op af'-houding en zichtbare aanwezigheid in de verschillende kernen. Hierbij kan goed gebruik worden gemaakt van de aanwezigheid van het sociaal team aldaar. Door niet alleen de jongerenwerkers op deze manier in te zetten, maar ook de sportcoaches en/of andere professionals van het sociaal team hierbij te betrekken, ontstaat een breder netwerk van ogen en oren in de wijken. Zeker als daarbij vervolgens ook wordt aangesloten bij (sport)verenigingen, fysieke teams en handhavingteams.

Het jongerenwerk geeft de signaleringsfunctie vorm met een vindplaatsgerichte, proactieve werkhouding. Daarnaast worden signalen tijdig gedeeld met andere professionals daar waar nodig. Om breed te kunnen signaleren integreren we het jongerenwerk de komende jaren verder in het sociaal team.

- Participatie van jongeren vergroten

Het werken in en vanuit de leefwereld van jongeren biedt een prachtig perspectief op vraagstukken waar jongeren zich mee bezig houden. Het biedt ook een uitgelezen kans om jongeren een nadrukkelijker stem te geven in de ontwikkeling van hun wijk of dorpskern en ze

---

³ Zie voetnoot 2

daar actieve(re) rol in te laten nemen. Door betrokkenheid van jongeren in hun wijk of kern te stimuleren, dragen ze bij aan de leefbaarheid van hun omgeving. Daarmee wordt prettig opgroeien in Steenbergen meer van de *gemeenschap* en minder van de *gemeente*.

We willen jongerenparticipatie vooral vormgeven vanuit de natuurlijke omgeving van jongeren. Het jongerenwerk krijgt nadrukkelijk de opdracht om de komende jaren te onderzoeken welke initiatieven zich hier goed voor lenen en deze te stimuleren en te faciliteren.

Hoe zijn sturing en financiën van dit beleidskader geregeld?

Gemeente Steenbergen heeft twee jongerenwerkers in dienst van de gemeentelijk organisatie. Een derde is sinds maart 2019 in dienst bij WijZijn Traverse. Gemeente stelt hier middelen voor beschikbaar vanuit de transformatiemiddelen Sociaal Domein, om daarmee de transformatiebeweging van 'passende zorg waar nodig, maar zo licht als mogelijk' te realiseren.

De jongerenwerkers staan allen onder functionele aansturing van de manager van WijZijn Traverse in Steenbergen, zoals ook afgesproken met de kwaliteitsimpuls Welzijn.

WijZijn Traverse is daarmee opdrachtnemer van de uitvoering van het beleidskader/ uitvoeringsprogramma jongerenwerk.

Wij willen als opdrachtgever uiteraard vinger aan de pols houden bij de vraag of gestelde doelen behaald worden, welke resultaten er geleverd worden en of dit binnen de budgettaire afspraken geschiedt. Dit beleidskader voorziet daarin op de volgende manieren:

- Domeinoverstijgend verbinden: een vraagstuk van of rondom een jongere wordt sneller inzichtelijk en sneller opgelost met hulp van verschillende invalshoeken. Soms zijn de onderliggende redenen waardoor een vraagstuk ontstaat, gelegen in meerdere domeinen. Door te kiezen voor een integrale aanpak – waarbij alle leefgebieden van een jongere worden meegenomen – neemt de totale druk op budgetten af. Vanwege dit principe is de inzet van het jongerenwerk ook meegenomen in het Lokaal Actieplan Jeugd(zorg) 2019.
- Regie voeren en resultaten monitoren: Parallel aan dit beleidskader wordt een uitvoeringsprogramma jeugd- en jongerenwerk geschreven, dat als toetsings- en sturingsinstrument dient in de gesprekken met WijZijn Traverse. Het uitvoeringsprogramma beschrijft het 'wat' en het gewenste resultaat. In de periodieke gesprekken met WijZijn Traverse wordt besproken op welke manier het 'hoe' hieraan bijdraagt. Zo houden we de voortgang bij en kunnen we goede sturingsbeslissingen nemen.
- Gemeentelijke begroting als sturingsmechanisme: Dit beleidskader jongerenwerk is strategisch bedoeld: het biedt een doorkijk naar de komende jaren. De gemeenteraad beslist over de begrotingen die ten grondslag liggen aan de uitvoering van het jongerenwerk, en kan daarmee bijsturen indien nodig.

INHOUDSOPGAVE

Dit beleidskader is niet alleen bedoeld om richting te geven ten behoeve van de uitvoering van het jongerenwerk in Steenbergen. Het beoogt nadrukkelijk (de visie op) jongerenwerk in te bedden in reeds bestaande kaders. Daarmee borgen we consistentie en continuïteit in zowel beleid als uitvoering. En dat komt de kwaliteit van dienstverlening naar onze inwoners ten goede.

Hierna kunt u meer lezen over die samenhang, de doelen die we nastreven en hoe we daarop gaan sturen.

	Pagina
1. Samenhang in visies	8
2. Tien jaar jongerenwerk in Steenbergen: verschuiving van focus	10
3. De gereedschapskist van het jongerenwerk	11
4. Samenwerken en organiseren: de domeinen voor het jongerenwerk	12
5. Jongerenwerk 2019-2022: meer samenhang en duidelijke rollen	14
6. Sturen en meten	16

1 SAMENHANG IN VISIES

We vinden het belangrijk dat visie en beleidskaders in de gemeente Steenbergen op elkaar aansluiten. Dat draagt bij aan consistentie en continuïteit in zowel beleid als uitvoering. De ontwikkeling van het jongerenwerk volgt dan ook onderstaande visies en kaders:

1. Plan van aanpak 'Kwaliteitsimpuls welzijnswerk Steenbergen'
  - Dit plan van aanpak moet leiden tot een brede welzijnsorganisatie voor 0-100+, waarin integraal wordt gewerkt in een kerngerichte aanpak, die dichtbij, zichtbaar en herkenbaar is voor de inwoners van Steenbergen.
Van gemeente naar gemeenschap: kerngericht werken en overheidsparticipatie.
2. 'Beleidskader zorg voor jeugd 2018-2021- koersvast, op weg naar verbinden'
  - Dit beleidskader van 9 gemeenten in West-Brabant west volgt de visie *Jeugdbos*. De vier leidende principes van de visie *Jeugdbos* zijn:
    - i. Eigen kracht eerst
    - ii. Regie bij het gezin
    - iii. Geen kind buitenspel: kinderen groeien veilig op
    - iv. Loslaten...zonder het zicht te verliezen
3. Visie 'Zicht op Veiligheid – zorg voor jeugd West-Brabant west'
  - 'Zicht op veiligheid' gaat expliciet uit van het recht van jeugdigen om in veiligheid op te groeien, zichzelf te ontwikkelen en actief deel te kunnen nemen aan de samenleving. Het is belangrijk om tijdig te signaleren wanneer dit recht in het gedrang komt, zodat zicht op en het herstel naar veiligheid snel geregeld kunnen worden. De visie 'Zicht op veiligheid' volgt daarmee ook de visie *Jeugdbos*.
4. Raadsprogramma 2018-2022 'Gewoon Samen Doen!' Steenbergen
  - In dit raadsprogramma zijn onder andere de opgaven 'Leefbaarheid en Kernen' en 'Transformatie Sociaal Domein' benoemd als ambities voor deze college periode. We streven naar sterke kernen en inwoners, met een sterk netwerk van partners in en tussen de kernen. Voor inwoners die, tijdelijk of structureel, niet op eigen kracht kunnen wonen en deelnemen aan de samenleving, zorgen we voor ondersteuning.
5. 'Integraal Veiligheidsplan De Markiezaten' 2019-2022
  - Uitgangspunt in het 'IVP de Markiezaten' is het recht van inwoners op een veilige leefomgeving en zicht veilig kunnen voelen in hun buurt of wijk. In de aanpak staat preventie voorop.
6. Kaderstellende beleidsnota 'Steenbergen Vitaal'; 2018
  - Ambitie van gemeente Steenbergen zoals verwoord in deze nota is dat 'De sport- en beweegdeelname heeft geleid tot verbetering van de leefbaarheid in de kernen en wijken versterking van de sociale cohesie (...)'.
(...)
7. Beleidsplan 'Sociaal Domein gemeenten Brabantse Wal 2018-2021'
  - Gezamenlijk beleidsplan van gemeenten Bergen op Zoom, Steenbergen en Woensdrecht, waar het vermogen van inwoners om zelf om te gaan met alle sociale, emotionele en fysieke uitdagingen in het leven ('positieve gezondheid'⁴) centraal staat.

Bovenstaander kaders beschrijven het recht van jeugdigen om in een prettige, veilige omgeving op te groeien, om zich op een gezonde manier te kunnen ontwikkelen en om actief deel te kunnen nemen aan de maatschappij. Wij ondersteunen dat vervolgens met een kerngerichte aanpak, die dichtbij,

---

⁴ "Positieve gezondheid"; Machteld Huber,

zichtbaar en herkenbaar is voor alle jeugdigen van de gemeente Steenbergen.

De kaders geven dan ook richting aan de rol van het jongerenwerk: werkend vanuit de kernen, dichtbij en signalerend, coachend op (ontwikkeling van) het zelfoplossend vermogen van jongeren, en de verbinding zoekend daar waar nodig.

2 TIEN JAAR JONGERENWERK IN STEENBERGEN: VERSCHUIVING VAN FOCUS

Gemeente Steenbergen heeft de afgelopen jaren op verschillende manieren geïnvesteerd in het vormgeven en versterken van het jeugdbeleid. De uitvoering van het jongerenwerk maakt hier deel van uit.

Het jongerenwerk heeft onder meer de samenwerking in de regio opgezocht: er zijn gezamenlijk aanvragen voor projecten in de regio gedaan. Ook is verschil gemaakt in diverse (individuele) cases van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Sinds de komst van een jongerenwerker in dienst van de gemeentelijke organisatie in 2008, zijn er wel accentverschuivingen ontstaan in de opdracht voor het jongerenwerk:

2008: Jongerenwerker in dienst van gemeente. De inzet richt zich op andere vrijetijdsbesteding voor jongeren, in plaats van op (voorkomen) overlast⁵.

2010: Visie Jeugd- en Jongerenwerk gemeente Steenbergen:
*'Gemeente Steenbergen zet met het jongerenwerk in op talentontwikkeling van alle jongeren door zich te richten op een zinvolle vrijetijdsbesteding. Het jongerenwerk is hierbij vooral dienstverlenend, meer dan zorgverlenend betrokken'*⁶.

2014: Herijking visie jongerenwerk (visietekening): *'van probleem naar mogelijkheden'* (bijlage 1).

2015 - Transitie/transformatie sociaal domein: in toenemende mate een beroep op zogenaamd

2019: 'voorliggend veld' – en dus ook jongerenwerk – om een (preventieve) rol te spelen in de jeugdhulpketen. De jongerenwerkers sluiten aan bij casuïstiekbespreking in het CJG en gaan vaker aan de slag met individuele casuïstiek. Daarnaast worden ze door hun contacten met o.a. overlastgevende (hang)jongeren en/of jongeren met een criminele achtergrond, ook steeds vaker bevraagd in het kader van openbare orde en veiligheid. Jongerenwerkers bouwen een vertrouwensband op met jongeren en zien en horen veel van wat er op straat gebeurt. Een handelingskader voor het jongerenwerk over informatie delen met gemeentelijke handhaving, ambtenaar openbare veiligheid (AOV-er), politie en/of justitie ontbreekt in Steenbergen.

De focus van het jongerenwerk in Steenbergen lijkt te zijn verschoven van 'bouwen en versterken in de wijk' naar 'voorkomen van zwaardere zorg'. Waren eerst talenten en/in de leefomgeving uitgangspunt, nu lijken vooral problemen (al dan niet van andere netwerkpartners) het startpunt voor inzet van de jongerenwerker te zijn geworden. De vraag is wat nu een passende rol is voor het jongerenwerk in de preventieopgaven van gemeente Steenbergen.

---

⁵ Visie Jeugd- en Jongerenwerk gemeente Steenbergen, pag. 4; 2010

⁶ Visie Jeugd- en Jongerenwerk gemeente Steenbergen, pag. 4; 2010

3 DE GEREEDSCHAPSKIST VAN HET JONGERENWERK

We willen dat jongeren zoveel mogelijk kansen krijgen en kunnen benutten om zich te ontwikkelen. Het jongerenwerk steunt en stimuleert jongeren in het dragen van eigen verantwoordelijkheid en stimuleert jongeren tot een actieve bijdrage aan hun eigen leef omgeving. De inzet richt zich op tieners ('jeugd') en jongeren van 10 tot 23 jaar, maar ook op hun omgeving. Door dichtbij en benaderbaar te zijn, kunnen jongerenwerkers voorkomen dat er problemen ontstaan.⁷ Het jongerenwerk kent een aantal werkvormen die hiervoor kunnen worden ingezet:

Ambulant jongerenwerk:

Jongerenwerk dat niet gebonden is aan een locatie. Diverse vindplaatsen van jongeren zijn het werkterrein, waarbij jongeren steeds actief worden opgezocht. Activiteiten worden ook zoveel mogelijk vindplaatsgericht ingestoken. De jongerenwerker kijkt wat er nodig is om jongeren te activeren of door te verwijzen en legt verbinding met anderen om dit mogelijk te maken.

Belangrijke partners: jongeren, ouders, scholen, sociale teams en CJG/integrale toegang.

Straathoekwerk

Ook het straathoekwerk is niet-locatiegebonden, maar vindplaatsgericht. Het straathoekwerk brengt groepen jongeren in kaart en heeft een preventieve rol in het voorkomen of beperken van overlast.

Belangrijke partners: jongeren, ouders, scholen, dorpsraad, fysieke kernteams, sociale teams, gemeente (handhaving) en politie.

Jongerenopbouwwerk

Bij het jongerenopbouwwerk staat de wijk of kern waarin jongeren leven centraal. Vaak hebben jongeren en hun omgeving een verschillend beeld bij wat er nodig is om een wijk of kern prettig leefbaar te maken en te houden. Het jongerenwerk maakt de vertaalslag en bemiddelt tussen jongeren hun leefomgeving, om de leefbaarheid te verbeteren.

Belangrijke partners: jongeren, ouders, scholen, dorpsraad, fysieke kernteams, sociale teams.

Buurtsport

(Buurt)sportcoaches bieden bewegingsactiviteiten in de buurten of kernen aan. Buurtsport creëert, stimuleert en activeert ontmoeting en draagt bij aan vitaliteit van inwoners van verschillende leeftijden. Buurtsportcoaches zijn daarnaast ook een extra paar ogen en oren in de wijk. Het effect van buurtsport wordt vergroot als activiteiten in de middag of avond plaatsvinden; in de vrijetijdsbesteding van jongeren.

Belangrijke partners: jongeren, andere wijkbewoners, fysieke kernteams, sociale teams.

Accommodatiegericht jongerenwerk

Jongerenwerk dat voornamelijk plaatsvindt op een vaste locatie ('jeugdthunk'). Jongeren worden gestimuleerd om deel te nemen aan activiteiten, deze zelf op te zetten en uit te voeren. De accommodatie biedt een inspirerende, faciliterende en veilige omgeving voor jongeren om zich verder te ontwikkelen of soms gewoon stoom af te blazen. Hiervoor is ook een goed programma nodig, dat aansluit bij de behoefte van jongeren.

Belangrijke partners: jongeren, vrijwilligers/sociale teams, gemeente (handhaving).

---

⁷ NJI: jongerenwerk in beeld – voor partners in de wijk; 2019.

4 SAMENWERKEN EN ORGANISEREN: DE DOMEINEN VOOR HET JONGERENWERK

Voor het jongerenwerk vormt de leefwereld van jeugd en jongeren het uitgangspunt van handelen. Jongerenwerkers begeven zich in hun werk dan ook op dezelfde (leef)gebieden als jongeren. De belangrijkste domeinen zijn leefbaarheid, sport/vitaliteit, onderwijs, werk & inkomen, (jeugd)zorg en veiligheid. Op die domeinen werken jongerenwerkers samen met jongeren, hun ouders, vrijwilligers en andere professionals. Daarbij heeft ieder z'n eigen inbreng: samenwerken is vooral samen organiseren en elkaars expertise kennen; niet elkaars werk of rol overnemen. Ook het jongerenwerk neemt hier z'n verantwoordelijkheid in.

Leefbaarheid

Gezond, prettig en veilig opgroeien begint bij een leefbare omgeving. Het jongerenwerk draagt hieraan bij door vroegtijdig te signaleren wat er nodig is, jongeren en hun omgeving hierin te betrekken en/of andere partners in te schakelen.

Rol jongerenwerk: signaleren, coachen en verbinden

Rol gemeente: signaleren, toezicht en handhaven

Sport/vitaliteit

Sport, bewegen en vitaliteit dragen bij aan gezond opgroeien. Actieve jongeren staan meestal positief in het leven en zijn daarmee weerbaar(der) in lastige situaties. Daarnaast versterken activiteiten de band tussen jongeren onderling en hun omgeving. En dat vergroot weer de leefbaarheid in de kernen van Steenbergen. Het jongerenwerk kan samen met (buurt)sportcoaches een actief programma voor jongeren in de wijken samenstellen.

Rol jongerenwerk: signaleren, stimuleren, initiëren, verbinden, uitvoeren

Rol sociaal team/buurtsportcoaches: initiëren, stimuleren, uitvoeren

Rol gemeente: stimuleren, faciliteren⁸

Onderwijs

Ieder kind heeft recht op onderwijs. Jongeren brengen een groot deel van hun tijd op school door. Voor sommige jongeren is dat geen vanzelfsprekendheid. Schooluitval is een risico voor (financiële) zelfredzaamheid later. Jongerenwerkers hebben een makkelijke ingang bij jongeren en zijn van toegevoegde waarde voor jongeren met vragen of problemen bij talentontwikkeling.

Rol jongerenwerk: signaleren, coachen en verbinden

Rol school: educatie, coachen, signaleren en toezicht

Rol leerplicht: informeren & adviseren, coachen en handhaven

Werk & Inkomen

We willen voor jongeren een goede aansluiting op de arbeidsmarkt en voldoende kansen op (zinnig) werk. Lukt die aansluiting niet of onvoldoende, dan glijden jongeren af richting schulden en armoede. Jongerenwerk kan een brug slaan tussen de leefwereld van jongeren en de wereld van organisaties en regelgeving.

---

⁸ Kaderstellende beleidsnota 'Steenbergen Vitaal', pag.4; 2018

Rol jongerenwerk: informeren, adviseren, coachen, verbinden en doorverwijzen

Rol integrale toegang: informeren, adviseren, dienstverleners, doorverwijzen

(Jeugd)zorg

Als opvoeden en opgroeien niet zonder slag of stoot gaat en er extra (jeugd)hulp nodig is, kunnen jongeren en hun ouders bij het Centrum voor Jeugd & Gezin (CJG) terecht. Jeugdprofessionals van het CJG kijken samen met het gezin wat men zelf kan oplossen (met hulp van een netwerk) of waar extra hulp voor nodig is. Jongerenwerkers zijn soms verwijzers naar het CJG. Soms zijn ze juist degenen die net een extra steuntje in de rug bieden vanuit het CJG. Met deze versterking van het CJG vanuit het voorliggend veld geven we in Steenbergen ook vorm aan de Transformatie Sociaal Domein: we bieden passende ondersteuning daar waar nodig, maar zo licht als mogelijk.

Jongerenwerkers zijn geen hulpverleners zoals de jeugdprofessionals van het CJG, omdat hun insteek in eerste instantie niet zorg-, maar ontwikkelingsgericht is.⁹ Jongerenwerkers zijn wel 'social professionals' die bijdragen aan het welzijn en de ontwikkeling van jongeren in Steenbergen.

Rol jongerenwerk: signaleren, verwijzen en verbinden, maar ook coachen en begeleiden.

Rol CJG: informeren, activeren, hulpverleners, doorverwijzen en verbinden

Veiligheid

Veiligheid kent verschillende aspecten, zoals verwoord in de visie 'Zicht op Veiligheid'¹⁰ en het Integraal Veiligheidsplan Markiezzaten¹¹. Dreigingen, overlast en criminaliteit veroorzaakt door mensen onderling, vallen onder de noemer sociale veiligheid. Dit veiligheidsaspect is een belangrijke verantwoordelijkheid van een gemeente.

Veilig opgroeien is een voorwaarde voor een gezonde ontwikkeling. Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de veiligheid van hun kinderen. In het kader van sociale veiligheid kan het jongerenwerk zowel veiligheidsrisico's in het gezin van een jongere signaleren, als op straat signaleren. In alle gevallen is het van belang om risico's tijdig te signaleren, zicht op veiligheid te organiseren en doelgericht te werken aan het herstel van de veiligheid van een jongere.

Rol jongerenwerk: signaleren, verbinden, bijdragen aan zicht op veiligheid

Rol CJG (veiligheid in gezin): signaleren, zicht op veiligheid organiseren, hulpverleners, doorverwijzen/opschalen

Rol gemeente (veiligheid op straat): signaleren, toezicht en handhaven

Rol politie (veiligheid op straat): signaleren, toezicht, handhaven en beschermen

---

⁹ NJI: Jongerenwerk in beeld – voor partners in de wijk; 2019

¹⁰ Visie 'Zicht op Veiligheid', pag. 3; 2018

¹¹ IVP Markiezzaten 2019-2022, pag. 3; 2018

5 JONGERENWERK 2019-2022: MEER SAMENHANG EN DUIDELIJKE ROLLEN

Jongeren werkers begeven zich letterlijk en figuurlijk in de leefwereld van jongeren en kunnen dus vroegtijdig signalen oppikken van of over jongeren die gebaat zouden zijn met wat extra ondersteuning. Kijkend naar de visie en kaders uit hoofdstuk 1, zien we dat de kracht van het jongerenwerk dan ook moet liggen in:

- het (gaan) versterken van die signaleringsfunctie;
- het (mede-)faciliteren van activiteiten die bijdragen aan de ontwikkeling van jongeren;
- en het weten door te verwijzen en toe te leiden naar ketenpartners indien nodig.

Signaleren, coachen en verbinden: niet het probleem, maar het signaal staat centraal.

We geven hier de komende jaren in Steenbergen nadrukkelijker vorm aan, met stappen die we nog verder gaan uitwerken in het uitvoeringsprogramma jongerenwerk 2019-2022:

Domeinoverstijgend verbinden

Wat gaan we doen:

We gebruiken de komende jaren om integrale overlegtafels verder te formaliseren en te optimaliseren.

Waarom gaan we dat doen

Een jongerenvraagstuk staat zelden op zichzelf. Sinds de transitie jeugd in 2015 weten (zorg)professionals, voorliggend veld en gemeente elkaar steeds beter te vinden als dat nodig is. De samenwerking kan wel beter: soms zijn betrokkenen onvoldoende op de hoogte van bestaande afspraken of overlegtafels. Dat is niet wenselijk: in het sociaal domein geldt 'een gezin, één regisseur, één plan'.

Versterken van de rollen van jongerenwerkers

Wat gaan we doen

We gaan de komende jaren de afspraken en competenties verbeteren, die nodig zijn om de rol van jongerenwerker te versterken.

We formuleren een handelingskader voor het jongerenwerk, waarin we ook de preventieve en informatieve relaties met netwerkpartners op gebied van welzijn, zorg en veiligheid borgen.

Waarom gaan we dat doen

Er wordt de laatste jaren steeds meer gevraagd van disciplines uit het voorliggend veld, zowel in het kader van eigen kracht, preventie, als integraal werken. Ook jongerenwerkers lijken soms 'overal van te zijn', waardoor de oorspronkelijke bedoeling van hun inzet vertroebelt. 'De verschuiving naar voren' - van dure zorg naar zo min mogelijk professionele ondersteuning - vraagt om professionals die weten waarvoor ze zijn, wat hun eigen kracht is en waarvoor ze anderen nodig hebben. Daarnaast willen we ervoor zorgen dat jongerenwerkers weten hoe, waar, wanneer en met wie ze informatie kunnen delen.

Duurzame ontmoetingsplekken realiseren.

Wat gaan we doen

We gebruiken de Jongerenbus als mobiel ontmoetingspunt voor jongeren als onderdeel van kerngericht werken. We willen de bus herkenbaar en zichtbaar op gezette tijden in de kernen. Accommodatiegericht jongerenwerk (in het jeugdhonk) wordt meegenomen in de visie op maatschappelijk vastgoed en nu niet op voorhand verder ontwikkeld.

Waarom gaan we dat doen

We willen een duurzaam effect voor alle stappen die we zetten in gemeente Steenbergen. Dat wil zeggen: met visies die op elkaar aansluiten, kaders die elkaar versterken en met zoveel draagvlak vanuit de gemeenschap dat het resultaat zowel van, voor als door inwoners is.

Met de Jongerenbus kan kerngericht gewerkt worden; één van de opdrachten uit zowel de Kwaliteitsimpuls Welzijn, als het raadsprogramma 'Gewoon Samen Doen!'. De toekomst van het jeugdhonk koppelen we nadrukkelijk aan de visie op maatschappelijk vastgoed: we willen niet op voorhand investeren in deze locatie, zonder hierbij te hebben gekeken naar alternatieven die wellicht beter (integraal) passen in de Steenbergse ontwikkelingen. De visie op maatschappelijk vastgoed wordt naar verwachting in het eerste halfjaar van 2020 vastgesteld.

Stimuleren van signaleren

Wat gaan we doen

We gaan het jongerenwerk de komende jaren verder integreren in het sociaal team, en daarmee onderdeel uit laten maken van een signaleringsfunctie in de wijken en kernen.

Waarom gaan we dat doen

Het zicht krijgen op jongeren en hun mogelijke kansen of vraagstukken begint bij tijdig signaleren. Het vraagt een proactieve 'er op af'-houding en zichtbare aanwezigheid in de verschillende kernen. Met de huidige bezetting van drie jongerenwerkers voor zes kernen is dat nagenoeg onmogelijk. Door de krachten te bundelen in het sociaal team ontstaat een breder netwerk van ogen en oren in de wijken. Zeker als daarbij vervolgens ook wordt aangesloten bij (sport)verenigingen, fysieke teams en handhavingteams.

Participatie van jongeren vergroten

Wat gaan we doen

We gaan jongerenparticipatie vooral vormgeven vanuit de natuurlijke omgeving van jongeren. Het jongerenwerk krijgt nadrukkelijk de opdracht om de komende jaren initiatieven die zich hier goed voor lenen, te stimuleren en te faciliteren.

Waarom gaan we dat doen

We willen dat prettig opgroeien in Steenbergen vooral iets is van de *gemeenschap*; niet zozeer van de *gemeente*. Omdat jongerenwerkers letterlijk in de leefwereld van jongeren werken, hebben zij goed zicht op de behoefte van en kansen voor jongeren in de wijken. Door betrokkenheid van jongeren in hun wijk of kern te stimuleren, dragen ze bij aan de leefbaarheid van hun eigen omgeving. Dat is uiteindelijk duurzamer dan interventies vanuit de gemeentelijke organisatie.

6 STUREN EN METEN

Papier is geduldig. Met goede voornemens en mooie plannen alleen borgen we niet dat gestelde doelen gehaald worden. De gemeenteraad beslist over de begrotingen die ten grondslag liggen aan de uitvoering van het jongerenwerk, en kan daarmee bijsturen indien nodig. We willen echter kunnen sturen op basis van resultaten in het sociaal domein; ook voor het jongerenwerk.

Domeinoverstijgend verbinden:

Wat gaan we doen

De inzet van het jongerenwerk maakt mede onderdeel uit van het Lokaal Actieplan Jeugd(zorg) 2019.

Waarom gaan we dat doen

Vraagstukken van of rondom jongeren worden sneller inzichtelijk en sneller opgelost met verschillende invalshoeken. Soms zijn de oorzaken van een vraagstuk gelegen in verschillende domeinen. Door te kiezen voor een aanpak waarbij alle leefgebieden van jongeren worden meegenomen kan effectief en efficiënt aan een oplossing gewerkt worden en neemt de totale druk op budgetten af. Het effect van het Lokaal Actieplan Jeugd(zorg) 2019 is na dit jaar terug te zien in (de financiële) resultaten van gemeente Steenbergen

Uitvoeringsprogramma jeugd- en jongerenwerk 2019-2022

Wat gaan we doen

Parallel aan dit beleidskader wordt een uitvoeringsprogramma jeugd- en jongerenwerk geschreven, dat als toetsings- en sturingsinstrument dient in de gesprekken met WijZijn Traverse.

Het uitvoeringsprogramma haakt aan op de thema's die in dit beleidskader zijn genoemd. Het voorziet in een concrete opdracht voor het jongerenwerk in 2019-2022.

Waarom gaan we dat doen

Gemeente Steenbergen heeft 2 jongerenwerkers in dienst van de gemeentelijk organisatie. Een derde jongerenwerker wordt momenteel geworven en komt in dienst bij WijZijn Traverse. Gemeente stelt hier middelen voor beschikbaar vanuit de transformatiemiddelen Sociaal Domein. De jongerenwerkers staan allen onder functionele aansturing van de manager van WijZijn Traverse in Steenbergen, zoals ook afgesproken met de kwaliteitsimpuls Welzijn. WijZijn Traverse is daarmee opdrachtnemer van de uitvoering van het jongerenwerk.

Het programma beschrijft het 'wat' en het gewenste resultaat van de inzet van jongerenwerk. In periodieke gesprekken bespreken we op welke manier het 'hoe' van WijZijn Traverse hieraan bijdraagt. Zou houden we vinger aan de pols ten aanzien van voortgang en resultaat.

Bijlage 1: herijking visie(tekening) jongerenwerk; 2014

